דרשוני כרך א — מר ממוות

מר ממוותרבקה לוביץ

'וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת־הָאִשָּׁה' (קהלת ז, כו)

ומי איכא מידי דקשה ממותא? נפק דק ואשכח: וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת־הָאִשָּׁה וגו'. (קהלת ז, כו) רב הוה קא מצערא ליה דביתהו, כי אמר לה עבידי לי טלופחי – עבדא ליה חימצי, חימצי – עבדא ליה טלופחי. (בבלי, יבמות סג, ע"א)

תרגום שטיינזלץ: והאם יש דבר שקשה ממוות? יצא [רב], דקדק במקראות ומצא את הכתוב: 'וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת־הָאִשָּׁה' (קהלת ז, כו). רב היתה מצערת אותו אשתו. כאשר היה אומר לה 'עשי לי עדשים' היתה עושה לו חומצה, כשהיה אומר לה 'חומצה', היתה עושה לו עדשים.

וכל כך למה?לא משום שפעמים היה אומר לה רב שיקדים לבוא מבית המדרש מבעוד יום והיה בא אחרי צאת הכוכבים, והייתה יושבת אשתו בעליבותה ומצפה לו עד שהיה מתעורר עליו רוגזה וכעסה; ופעמים שהיה אומר לה שיאחר לבוא מבית המדרש והיה מקדים ובא לפני זמנו, והייתה אשתו מתרוצצת אנה ואנה להתקין לו סעודתו.

ולא משום שפעמים היה רומז לה שיקבעו סעודתם יחדיו והיה בא מבית המדרש עם תלמידים לרוב, והיו יושבים להם ואוכלים ונהנים, וזו עמלה להגיש לכולם, והם מנעימים פיהם בדברי חוכמה וחידוד ולבסוף מברכים את ה'; ופעמים היה אומר לה שיביא אורחים לסעודה והייתה עומדת ומתקינה סעודה יפה, ולבסוף היה בא בגפו.אלא משום שכשידע רב שבישלה אשתו חימצי היה מבקש טלופחי, והיה מבקש חימצי כשידע שבישלה טלופחי. וזו שתקה ולא אמר לו דבר, רק שהגישה לו את מה שהיה מתוקן בסיר.

ולא הייתה יודעת האשה האומללה על מה ולמה עושה לה כך בעלה, הלוא הוא כל עולמה וכל עמלה. לפיכך הייתה מרה כל הימים וכמעט שביקשה נפשה למות.

ועל כגון אלו אמרו לה חברותיה: 'ומוצא אני מר ממות את האשה'.

מדרש זה פורסם לראשונה בתוך: רבקה לוביץ, 'ותלך לדרוש – מדרש נשי יוצר', טובה כהן (עורכת), האשה ביהדות: סדרת דיונים, 11 (תשס"ג), עמ' 32.